

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

AJÁNLÁSOK

TANÁCS

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2020. november 24.)

a fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó szakképzésről

(2020/C 417/01)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 165. és 166. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) Az Európai Unió Alapjogi Chartája ⁽¹⁾ az oktatást, valamint a szakképzésben és a továbbképzésben való részvételt alapvető jogként ismeri el, míg az ENSZ 2030-ra elérendő fenntartható fejlődési céljai értelmében valamennyi nő és férfi számára egyenlő hozzáférést kell biztosítani a megfizethető és minőségi műszaki, szakmai és felsőfokú oktatáshoz, beleértve az egyetemi oktatást is, és számottevően növelni kell azon fiatalok és felnőttek számát, akik a foglalkoztatás, a tisztességes munka és a vállalkozói tevékenység szempontjából releváns készségekkel – többek között technikai és szakmai készségekkel – rendelkeznek.
- (2) A 2017. november 17-én kihirdetett szociális jogok európai pillére ⁽²⁾ több kulcsfontosságú elvet határoz meg a méltányos alapon és jól működő munkaerőpiacok és jóléti rendszerek előmozdítása céljából, köztük a minőségi és inkluzív oktatáshoz, képzéshez és egész életen át tartó tanuláshoz való jogról szóló 1. elvet, valamint a foglalkoztatás aktív támogatásáról szóló 4. elvet.
- (3) Amellett, hogy előmozdítják a gazdasági növekedést és a társadalmi kohéziót, a színvonalas és innovatív szakképzési rendszerek ellátják az embereket a foglalkoztatásukhoz, a személyes fejlődésükhöz és az állampolgári szerepvállalásukhoz szükséges azon készségekkel, amelyek révén alkalmazkodni tudnak és helyt tudnak állni a kettős – digitális és zöld – átállás során, valamint kezelni tudják a szükséghelyezeteket és a gazdasági sokkhatásokat. Ily módon az emberek szert tesznek azokra a készségekre, amelyekkel a munkaerőpiacon elérhető munkahelyeket betölthetik vagy ilyeneket teremthetnek.
- (4) Az eredményes szakképzési politikák elengedhetetlenek a szakképzett, képzett és alkalmazkodásra képes munkaerő, valamint a gazdasági változásokra reagálni képes munkaerőpiacok fejlesztésére irányuló, az EUMSZ 145. cikkében meghatározott célkitűzés megvalósításához.

⁽¹⁾ HL C 326., 2012.10.26., 391. o.

⁽²⁾ 13129/17.

- (5) A Bizottság európai zöld megállapodásról szóló közleménye ⁽³⁾ jelenti Európa új növekedési stratégiáját, amelynek célja, hogy átalakítsa, és ezáltal fenntarthatóbb pályára állítsa az Unió gazdaságát és társadalmát. Az iskolák, a képzési intézmények és az egyetemek megfelelő helyzetben vannak ahhoz, hogy tájékoztassák a tanulókat, a szülőket, a vállalkozásokat és a szélesebb értelemben vett közösséget a sikeres átálláshoz szükséges változásokról. A zöld átállás előnyeinek kiaknázásához proaktív átképzésre és továbbképzésre van szükség.
- (6) „A méltányos átállást szolgáló erős szociális Európa” című közleményében ⁽⁴⁾ a Bizottság kiemeli a készségek, a foglalkoztathatóság és az emberi tőke középpontba helyezésének szükségességét – ezt a fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó európai készségfejlesztési program ⁽⁵⁾ révén lehet megvalósítani, amelyet egy, a szakképzésről szóló tanácsi ajánlásra irányuló javaslat egészít ki. Emellett a közleményben a Bizottság bejelenti az európai oktatási térséggel kapcsolatos további munkát, valamint az oktatás és a képzés terén a tagállamokkal folytatandó együttműködés új keretrendszerét.
- (7) A Bizottság az „Új európai iparstratégia” című közleményében ⁽⁶⁾ határozott fellépést sürget annak érdekében, hogy az egész életen át tartó tanulás mindenki számára valósággá váljon, valamint hogy az oktatás és a képzés lépést tartson a kettős átállással. Felszólítja továbbá a felsőoktatási és a szakképzési szereplőket, hogy biztosítsanak több tudóst, mérnököt és technikust a munkaerőpiac számára. A körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv ⁽⁷⁾ és a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia ⁽⁸⁾ kiemeli a készségfejlesztés kulcsszerepét a zöld és tiszta gazdaságra való átállás szempontjából.
- (8) A „Kkv-stratégia a fenntartható és digitális Európáért” című bizottsági közlemény ⁽⁹⁾ kiemeli, hogy az uniós mikro-, kis- és középvállalkozások (kkv-k) negyedének a képzett munkaerő, illetve a tapasztalt vezetők rendelkezésre állása vált a legnagyobb problémájává, és hogy EU-szerte a képzett munkaerő hiánya jelenti az új beruházások legfőbb akadályát. A szakképzés különösen fontos a kkv-k számára annak biztosítása érdekében, hogy munkavállalóik rendelkezzenek a szükséges készségekkel.
- (9) „Az egyenlőség Uniója: a nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó stratégia (2020–2025)” című közleményében ⁽¹⁰⁾ a Bizottság hangsúlyozza, hogy a nők és a férfiak számára egyaránt fontos a szakképzés annak biztosítása szempontjából, hogy a hagyományosan többnyire férfiak, illetve nők által gyakorolt szakmákban megvalósuljon a nemek közötti egyensúly, és gyengüljenek a nemi sztereotípiák.
- (10) Az „Uniós költségvetés – az európai helyreállítási terv motorja” című európai bizottsági közleményében ⁽¹¹⁾ a Bizottság olyan nagyratörő és átfogó tervet határoz meg az európai gazdaság helyreállítására vonatkozóan, amely a szükséghelyzeti Európai Helyreállítási Eszközön („Next Generation EU”) és a 2021–2027-es időszakra szóló megerősített többéves pénzügyi kereten keresztül fog megvalósulni. Ez a terv a szolidaritáson és a méltányosságon alapul, és mélyen az Unió közös elveiben és értékeiben gyökerezik. A terv meghatározza, hogy miként lehet újraindítani az európai gazdaságot, lendületet adni a zöld és a digitális átállásnak, valamint a gazdaságot méltányosabbá, reziliensebbé és fenntarthatóbbá tenni a jövő generációi számára.
- (11) Az ifjúsági garancia ⁽¹²⁾ 2013 óta segíti a fiatalokat a munkaerőpiacra való belépésben azáltal, hogy a munkahelyük elvesztését vagy a tanulmányaik befejezését követő négy hónapon belül színvonalas állásajánlatot, továbbképzést, tanulószereződéses gyakorlati képzést vagy szakmai gyakorlatot kínál számukra. A szakképzés hatékonyan bizonyult a kirekesztődés kockázatának kitett fiatalok munkaerőpiaci átmenetének megkönnyítésében. A jövőben a vonzó és munkaerőpiaci szempontból releváns szakképzés – különösen a tanulószereződéses gyakorlati képzés – még nagyobb szerepet játszhat az ifjúsági garancia keretében a fiatalok munkanélkülivé válásának megelőzésében és a jövőbeli munkaerőpiaci lehetőségekre való felkészítésében, különösen a zöld és digitális átállás részeként.
- (12) Az Európai Szociális Alap Pluszról (ESZA+) szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló bizottsági javaslat célja biztosítani az oktatási és képzési rendszer munkaerőpiaci relevanciáját és a mindenki számára egyenlő hozzáférést az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez, nevezetesen továbbképzési és átképzési pályák révén.

⁽³⁾ COM(2019) 640 final.

⁽⁴⁾ COM(2020) 14 final.

⁽⁵⁾ COM(2020) 274 final.

⁽⁶⁾ COM(2020) 102 final.

⁽⁷⁾ COM(2020) 98 final.

⁽⁸⁾ COM(2020) 380 final.

⁽⁹⁾ COM(2020) 103 final.

⁽¹⁰⁾ COM(2020) 152 final.

⁽¹¹⁾ COM(2020) 442 final.

⁽¹²⁾ A Tanács ajánlása (2013. április 22.) ifjúsági garancia létrehozásáról (HL C 120., 2013.4.26., 1. o.).

- (13) Az „Erasmus” elnevezésű uniós oktatási, képzési, ifjúsági és sportprogram létrehozásáról és az 1288/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló bizottsági javaslat értelmében meg kell őrizni a 2014–2020-as program integrált jellegét, amely a tanulás valamennyi aspektusára kiterjed (formális, nem formális és informális, az összes életszakaszt átfogó tanulás), hogy ezáltal olyan rugalmas tanulási pályákat lehessen előmozdítani, amelyek lehetővé teszik az egyén számára a 21. századi kihívásoknak való megfeleléshez szükséges képességek fejlesztését.
- (14) Ez az ajánlás az oktatás és képzés, valamint a készségek területén európai szinten kidolgozott, az I. mellékletben összefoglalt számos kezdeményezésre épül, és hozzá fog járulni a fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó európai készségfejlesztési programhoz, az aktualizált digitális oktatási cselekvési tervhez, az európai oktatási térséghez, valamint az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréhez.
- (15) Ez az ajánlás az európai oktatási térség azon célkitűzését hivatott teljesíteni, amely szerint olyan valódi európai tanulási teret kell létrehozni, amelyben a határok nem akadályozzák a magas színvonalú és inkluzív oktatást és képzést, és amelynek célja a felsőoktatási és felső középfokú oktatási és képzési képesítések, illetve a külföldi tanulmányi időszakok elismerése előtt álló akadályok felszámolása, valamint a képzéseket és az egész életen át tartó tanulást igazoló oklevelek határokon átnyúló zavartalanabb érvényesítésének biztosítása.
- (16) A szakképzés területén folytatott fokozott európai együttműködésnek (a kopenhágai folyamatnak) a 2002. december 19-i tanácsi állásfoglalásban⁽¹³⁾ elfogadott prioritásaira építve a magas színvonalú és rugalmas szakképzésre, valamint a transznacionális mobilitásra vonatkozó célok továbbra is a szakképzés korszerűsítésére vonatkozó, a felelős miniszterek által a 2010. évi bruges-i közleményben meghatározott átfogó koncepció középpontjában álltak.
- (17) A szakképzésért felelős miniszterek a 2015. június 22-i rigai következtetésekben egy sor prioritást határoztak meg e koncepció megvalósítása céljából, amelyeket az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszerének (Oktatás és képzés 2020) végrehajtásáról szóló, 2015. évi tanácsi és bizottsági közös jelentés⁽¹⁴⁾, valamint a 2016. évi új európai készségfejlesztési program⁽¹⁵⁾ tartalmaz, amely a vonzerő és a minőség előtérbe helyezésével további erős lendületet adott az uniós szakképzési politikának.
- (18) A szakoktatás és szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretének (EQAVET) létrehozásáról szóló, 2009. június 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlás⁽¹⁶⁾ referenciakeretet hozott létre, amely támogatja a tagállamok szakképzési rendszereik minőségének javításában, és hozzájárul a szakképzés-politikai fejlemények tagállamok közötti fokozott átláthatóságához. Végrehajtásának tíz éve alatt az EQAVET ösztönözte a nemzeti minőségbiztosítási rendszerek reformját, de nem járult hozzá jelentősen a minőségbiztosítási intézkedések átláthatóságának javításához. Emellett az EQAVET-et elsősorban az iskolai alapú szakmai alapképzésben alkalmazták. Ezért ebbe az ajánlásba be kell építeni a 2009. évi EQAVET referenciakeretet, valamint olyan elemeket is, amelyek az EQAVET végrehajtásának a tanulási eredmények minőségével, a tanúsítással és az értékeléssel, az érdekelt felekkel folytatott konzultációval, a tanárok és az oktatók szerepével, a munkaalapú tanulással, továbbá a szakképzés rugalmasságával kapcsolatos hiányosságait hivatottak kiküszöbölni. A kölcsönös tanulás javítása, a szakképzés terén rendelkezésre álló minőségbiztosítási intézkedések átláthatóságának és következetességének fokozása, valamint az uniós tagállamok közötti kölcsönös bizalom megerősítése érdekében be kell vezetni a rendszerszintű minőségbiztosítás uniós szintű szakértői értékelését.
- (19) Az európai szakképzési kreditrendszer (ECVET) létrehozásáról szóló, 2009. június 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlás⁽¹⁷⁾ célul tűzte ki a tanulási eredmények elismerésének, kumulációjának és átvitelének javítását, a mobilitás és az egész életen át tartó tanulás támogatását, valamint egy uniós szakképzési kreditrendszer létrehozását. Alkalmazásának tíz éve alatt az ECVET a tanulási eredmények egységeinek használata és dokumentálása révén nagymértékben hozzájárult a minőségibb mobilitás kialakításához. Az ECVET-pontok koncepcióját azonban általában nem alkalmazták, és az ECVET nem vezetett európai kreditrendszer kialakulásához a szakképzés területén.

⁽¹³⁾ HL C 13., 2003.1.18., 2. o.

⁽¹⁴⁾ HL C 417., 2015.12.15., 25. o.

⁽¹⁵⁾ COM(2016) 381 final.

⁽¹⁶⁾ HL C 155., 2009.7.8., 1. o.

⁽¹⁷⁾ HL C 155., 2009.7.8., 11. o.

Ezért ennek a tanácsi ajánlásnak tartalmaznia kell az ECVET rugalmassággal kapcsolatos alapelveit (például a tanulási eredmények egységei tekintetében). A szakképzésben részt vevő tanulók mobilitását támogató ECVET-eszközöket (például tanulmányi megállapodás és egyetértési nyilatkozat) más uniós eszközök, például az Erasmus+ program keretében támogatott eszközök keretében kell továbbfejleszteni. A posztsekunder és a felsőfokú szakképesítések esetében alkalmazható a már jelenleg is használatos európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszer.

- (20) A színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről szóló, 2018. március 15-i ajánlásában ⁽¹⁸⁾ a Tanács 14 olyan kulcsfontosságú kritériumot határoz meg, melyeket a tagállamoknak és az érdekelt feleknek alkalmazniuk kell a színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzések kidolgozása során, egyaránt biztosítva a munkával kapcsolatos készségek fejlesztését és a tanulószereződéses tanulók személyes fejlődését.
- (21) A 2015. június 22-i rigai következtetésekből elfogadott prioritásoknak az Európai Szakképzésfejlesztési Központ (Cedefop) általi nyomon követése során számos olyan területet azonosítottak, ahol az országok haladást értek el a szakképzés modernizációs menetrendjében, különösen a tanulószereződéses gyakorlati képzés és a munkaalapú tanulás, a minőségbiztosítás, a készségigények előrejelzésére szolgáló mechanizmusok és a szociális partnereket bevonó tanácsadó testületek létrehozása, az átjárhatóság és a rugalmasság növelése, valamint a közelmúltban a digitális készségekre helyezett nagyobb hangsúly tekintetében. A zöld és a digitális átállás fényében azonban jelentősen bővíteni és javítani kell a szakképzés kínálatát a fiatalok és a felnőttek számára egyaránt, ugyanakkor növelni kell a szakmai alapképzés vonzerejét és minőségét.
- (22) A szakképzés területén számos országban léteznek kezdeményezések a kiválóság előmozdítására, valamint a szakképzésnek az innovációs és készségkoszisztémákkal való jobb összekapcsolására. E példákra építve folyik a szakképzési kiválósági központok koncepciójának tesztelése azzal a céllal, hogy konkrét területeken világszínvonalú képzési referenciaponttá válhassanak mind a szakmai alapképzést, mind a folyamatos továbbképzést és átképzést illetően.
- (23) A szakképzés jövőjéről szóló, 2018. decemberében elfogadott véleményében a Szakképzési Tanácsadó Bizottság olyan kiváló, inkluzív és egész életen át tartó szakképzést vázolt fel, amely megfelel a gazdasági, technológiai és társadalmi változások által támasztott jövőbeli követelményeknek. Ebben a véleményben a Szakképzési Tanácsadó Bizottság felkérte a Bizottságot, hogy átfogó tanácsi ajánlás formájában dolgozzon ki javaslatot az uniós szakképzési szakpolitikai keret, az irányítás és a meglévő eszközök racionalizálására és megszilárdítására vonatkozóan.
- (24) Tekintettel nem kötelező jellegére, ez az ajánlás tiszteletben tartja a szubszidiaritás és az arányosság elvét, végrehajtásának pedig az uniós és nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban kell történnie. Ez az ajánlás nem érinti a 2013/55/EU irányelvvel ⁽¹⁹⁾ módosított, a szakmai képesítések elismeréséről szóló 2005/36/EK irányelvet ⁽²⁰⁾ és az abban foglalt automatikus képesítéselismerési rendszert,

Figyelembe véve a „szakképzés” alábbi fogalom meghatározását:

Ezen ajánlás alkalmazásában a szakképzés olyan oktatás és képzés, amelynek célja, hogy felvértesse a fiatalokat és a felnőtteket az egyes foglalkozások végzéséhez vagy tágabb értelemben a munkaerőpiaci integrációhoz szükséges ismeretekkel, készségekkel és kompetenciákkal ⁽²¹⁾, és amely formális és nem formális keretek között is biztosítható az európai képesítési keretrendszer (EKKR) valamennyi szintjén, adott esetben a felsőfokú szintet is beleértve.

⁽¹⁸⁾ HL C 153., 2018.5.2., 1. o.

⁽¹⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2005/36/EK irányelve (2005. szeptember 7.) a szakmai képesítések elismeréséről (HL L 255., 2005.9.30., 22. o.).

⁽²⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2013/55/EU irányelve (2013. november 20.) a szakmai képesítések elismeréséről szóló 2005/36/EK irányelv és a belső piaci információs rendszer keretében történő igazgatási együttműködésről szóló 1024/2012/EU rendelet (az IMI-rendelet) módosításáról (HL L 354., 2013.12.28., 132. o.).

⁽²¹⁾ Az Európai Szakképzésfejlesztési Központ (Cedefop) fogalom meghatározása alapján: Terminology of European Education and Training Policy, 2014. (Az európai oktatás és képzési politika terminológiája, 2014.)

A KÖVETKEZŐKET AJÁNLJA A TAGÁLLAMOKNAK:

a nemzeti és uniós jogszabályokkal, a rendelkezésre álló erőforrásokkal, valamint a nemzeti prioritásokkal és körülményekkel – többek között a társadalmi-gazdasági helyzettel és a nemzeti szakképzési rendszerekkel – összhangban és az összes érdekelt féllel szoros együttműködésben:

- a) olyan szakképzési politika végrehajtásán munkálkodjanak, amely:
 - felvértezi a fiatalokat és a felnőtteket az ahhoz szükséges tudással, készségekkel és kompetenciákkal, hogy boldogulni tudjanak a változóban lévő munkaerőpiacon és társadalomban, a gazdasági helyreállítás, a zöld és digitális gazdaságra való méltányos átállás és a demográfiai változások közepette, továbbá valamennyi gazdasági ciklus során,
 - előmozdítja az inkluzivitást és az esélyegyenlőséget, és hozzájárul a reziliencia, a társadalmi méltányosság és a jólét mindenki számára való megvalósításához, valamint
 - előmozdítja az európai szakképzési rendszereket nemzetközi kontextusban, hogy azokat a szakképzésben részt vevők tekintetében világszerte referenciának ismerjék el;
- b) az alábbi 1–21. pontban meghatározott elvekkel összhangban hajtsanak végre intézkedéseket és beruházásokat a szakpolitika megvalósítása érdekében, valamint
- c) törekedjenek a vonatkozó európai nyomonkövetési keretrendszerek részét képező alábbi uniós szintű célkitűzések⁽²²⁾ 2025-ig történő elérésére, többek között az oktatás és képzés, valamint a foglalkoztatási és szociálpolitika területén:
 - a szakképzésből kikerülő fiatalok körében legalább 82 % legyen a munkahelyel rendelkezők aránya⁽²³⁾,
 - a szakképzésben frissen végzettek 60 %-a részesüljön a szakképzése során munkaalapú tanulásban⁽²⁴⁾. Ez a célkitűzés a munkaalapú, munkahelyen történő tanulás valamennyi formájára vonatkozik, és ezáltal az ifjúsági garancia keretében támogatható tanulószerveződéses gyakorlati képzési lehetőségek bővüléséhez is hozzá fog járulni;
 - a szakképzésben részt vevő tanulók 8 %-a részesüljön külföldi tanulási célú mobilitásban⁽²⁵⁾.

A szakképzés gyorsan alkalmazkodik a munkaerőpiac változásaihoz

- (1) A szakképzési programok a szakmai – köztük műszaki – készségek kiegyensúlyozott kombinációját kínálják, amely megfelelően igazodik valamennyi gazdasági ciklushoz, a folyamatosan változó munkahelyekhez, munkamódszerekhez és kulcskompetenciákhoz⁽²⁶⁾, beleértve a megbízható alapkészségeket, a digitális készségeket, a transzverzális, zöld és egyéb életviteli készségeket, amelyek szilárd alapot biztosítanak a reziliencia, az egész életen át tartó tanulás, az egész életen át tartó foglalkoztathatóság, a társadalmi befogadás, az aktív polgári szerepvállalás és a személyes fejlődés számára;

⁽²²⁾ Ezek a célértékek uniós átlagértékek, amelyeket a tagállamoknak kollektíven kell teljesíteniük. Az e célok teljesítése terén elért eredményekről való – többek között adott esetben az európai szemeszter keretében történő – jelentéstétel során a Bizottságnak figyelembe kell vennie az egyes nemzeti rendszerek sajátosságait és a tagállami körülményeket. A tagállamoknak a saját körülményeiknek, prioritásaiknak és kihívásaiknak megfelelően teljes mértékben ki kell használniuk a rendelkezésre álló uniós támogatási lehetőségeket. E három mennyiségi célkitűzés nem érinti az arról való döntéshozatalt, hogy a 2021–2027-es időszakra szóló többéves pénzügyi keret és a Next Generation EU alapján rendelkezésre álló uniós támogatási eszközöket miként fogják végrehajtani.

⁽²³⁾ Ez a cél azokra a 20–34 éves fiatalokra vonatkozik, akik 1–3 éve szereztek végzettséget felső középfokú, illetve nem felsőfokú posztszekunder képzésben.

⁽²⁴⁾ Azon 20–34 éves fiatalok körében, akik 1–3 éve kerültek ki az oktatási rendszerből. A mutató alapját a 2021-től az uniós munkaerő-felmérés (EU LFS) részeként összegyűjtött azon adatok fogják képezni, amelyeket az (EU) 2019/2240 bizottsági végrehajtási rendelet a „HATWORK” változóazonosítóhoz rendelve határoz meg. Ez olyan piaci vagy nem piaci egységénél (azaz vállalatnál, kormányzati intézménynél vagy nonprofit szervezetnél) szerzett munkatapasztalatra vonatkozik, amely a válaszadó legmagasabb iskolai végzettségét eredményező hivatalos oktatási program tantervének részét képezte. Ha a válaszadó egynél több helyen szerzett munkatapasztalatot, a munkatapasztalat összesített időtartamát kell figyelembe venni. A munkatapasztalatot teljes munkaidős egyenértékben kell kifejezni.

⁽²⁵⁾ Ez az adott naptári évben mobilitásban részt vevő tanulóknak az ugyanabban az évben a szakképzésben végzettek csoportjához viszonyított arányát jelenti. A mutató alapját az Erasmus+ programból származó mobilitási adatok és a szakképzésben végzettek vonatkozó, az UNESCO, az OECD és az Eurostat által közösen gyűjtött mobilitási adatok fogják képezni. Az Erasmus+ programból származó adatokat a nemzeti hatóságok mobilitási programjaiból származó adatokkal is ki lehetne egészíteni, amennyiben vannak ilyenek, valamint feltéve hogy a szóban forgó adatok – többek között a mobilitás időtartamát illetően – összehasonlíthatók az Erasmus+-adatokkal. A nemzeti hatóságoktól származó adatokat átlátható módon kell megjeleníteni.

⁽²⁶⁾ Az egész életen át tartó tanulásra szükséges kulcskompetenciákról szóló, 2018. május 22-i tanácsi ajánlás a következő kulcskompetenciákat határozza meg: írás-olvasási kompetencia; többnyelvűségi kompetencia; matematikai kompetencia, valamint a természettudományokkal, a technológiával és a műszaki tudományokkal kapcsolatos kompetenciák; digitális kompetencia; személyes, szociális és a tanulás elsajátítására vonatkozó kompetencia; állampolgári kompetencia; vállalkozói kompetencia; valamint a kulturális tudatosság és kifejezőkészség kompetenciája.

- (2) A szakképzési tanterveket, képzési programokat és képesítéseket szükség szerint rendszeresen frissítik a készségekkel kapcsolatos információgyűjtés alkalmazásával (azaz a végzettek pályakövetésére szolgáló rendszerekkel és a készségigények előrejelzésére szolgáló mechanizmusokkal, többek között ágazati és regionális szinten is);
- (3) A szakképzési intézmények a nemzeti viszonyokkal összhangban megfelelő szintű autonómiával, rugalmassággal, támogatással és finanszírozással rendelkeznek ahhoz, hogy képzési kínálatukat a minőség biztosítása mellett hozzáigazítsák a változó készségigényekhez, a zöld és digitális átálláshoz és a gazdasági ciklusokhoz;
- (4) A szakképzési programok minden szinten tartalmazznak munkaalapú tanulási elemeket, amelyek többek között a szakmai továbbképzés során tovább bővülnek; a tanulószereződéses gyakorlati képzési rendszerek⁽²⁷⁾ továbbfejlesztésére kerül sor az ifjúsági garancia kínálatának⁽²⁸⁾ növelése érdekében, és azokat megfelelő támogatás⁽²⁹⁾ mellett a tanulószereződéses gyakorlati képzések kínálatának stabilizálására, valamint a kisvállalkozások sajátos kihívásainak kezelésére irányuló intézkedések is kiegészítik; annak érdekében, hogy a gazdaság különböző ágazataiban munkaalapú tanulási lehetőségek jöjjenek létre, a munkáltatók számára a nemzeti sajátosságokkal összhangban ösztönző intézkedéseket lehetne biztosítani;

A rugalmasság és a fejlődési lehetőségek a szakképzés központi elemét képezik

- (5) A szakképzési programok tanulóközpontúak, mind személyes, mind digitális, illetve vegyes tanulási formák igénybevételét lehetővé teszik, rugalmas és moduláris tanulási pályákat kínálnak a nem formális és az informális tanulás eredményeinek elismerése alapján, továbbá megnyitják a szakmai és tanulási előmenetel lehetőségét; a szakmai továbbképzés kialakítása lehetővé teszi a munkaerőpiaci, az ágazati vagy az egyéni tovább- és átképzési igényekhez való alkalmazkodást;
- (6) A szakképzési programok a tanulási eredmények moduljain vagy egységein alapulnak, és az érvényben lévő érvényesítési mechanizmusok lehetővé teszik az egyének tanulási eredményeinek átvitelét, elismerését és összegyűjtését azzal a céllal, hogy az érintettek a nemzeti viszonyoknak megfelelő képesítést vagy részleges képesítést szerezzenek; ⁽³⁰⁾ A szakmai alapképzésben az elsődleges cél a teljes képesítés megszerzése.

A szakképzés az innováció és a növekedés motorja, felkészít a digitális és zöld átállásra és a rendkívül keresett foglalkozásokra

- (7) A szakképzést rezilienssé teszi, hogy része a – többek között a gazdasági helyreállításhoz, valamint a zöld és a digitális átálláshoz kapcsolódó – gazdasági, ipari és innovációs stratégiáknak. Következésképpen a szakképzési kínálatot – főként a felnőttek esetében – jelentősen módosítani és/vagy bővíteni kell a vállalkozói, a digitális és a zöld készségek elsajátításának előmozdításával.
- (8) A szakképzési kiválósági központok katalizátorként működnek a helyi üzleti beruházások számára, támogatják a helyreállítást, a zöld és digitális átállást, az európai és regionális innovációt és az intelligens szakosodási stratégiákat, a szakképzés fejlesztését magasabb (EKKR 5–8.) szinten is, a nemzeti viszonyokkal összhangban, valamint innovatív szolgáltatásokat kínálnak – például klasztereket és üzleti inkubátorházakat az induló innovatív vállalkozások számára és technológiai innovációt a kkv-k számára –, továbbá átképzési lehetőségeket biztosítanak az elbocsátás kockázatának kitett dolgozók számára;
- (9) A szakképzési intézmények hozzáférnek a legkorszerűbb infrastruktúrához, rendelkeznek a nemzeti viszonyokkal összhangban lévő digitalizációs stratégiákkal⁽³¹⁾, és programjaikba és szervezeti irányításukba beépítik a környezeti és társadalmi fenntarthatóságot, hozzájárulva ezáltal az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósításához;

A szakképzés vonzó lehetőség, amelynek során a képzés/készségfejlesztés modern és digitalizált módon történik

- (10) A szakmai alap- és továbbképzés az egész életen át tartó tanulás részét képezi. Rugalmas és átjárható tanulási pályák állnak rendelkezésre mind a szakmai alap- és továbbképzés, mind az általános oktatás és a felsőoktatás között;

⁽²⁷⁾ A színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről szóló, 2018. március 15-i tanácsi ajánlásban foglalt meghatározás szerint.

⁽²⁸⁾ Az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló, 2013. április 22-i tanácsi ajánlásban foglalt meghatározás szerint.

⁽²⁹⁾ Ide tartozhatnak egyebek mellett a vállalkozói képzési központok is.

⁽³⁰⁾ A nem formális és az informális tanulás eredményeinek érvényesítéséről szóló, 2012. december 20-i tanácsi ajánlással összhangban.

⁽³¹⁾ A SELFIE önértékelési eszköz például támogatja a szakképzési intézményeket abban, hogy a tanítás során és a tanuláshoz hatékonyan alkalmazzák a digitális technológiákat, és fokozottabban működjenek együtt a munkáltatókkal a munkaalapú tanulási programok terén.

- (11) Az EKKR 5–8. szintű szakképzési programjait a nemzeti viszonyokkal összhangban továbbfejlesztik a magasabb szintű szakmai készségek iránti megnövekedett igények kielégítése érdekében;
- (12) A szakképzési programok a nyitott, digitális és részvételen alapuló tanulási környezetek – többek között a tanulást elősegítő munkahelyek – megfelelő kombinációjával valósulnak meg, és azokat a legkorszerűbb és hozzáférhető infrastruktúra, berendezések és technológia, valamint sokoldalú pedagógiai módszerek és eszközök támogatják, például IKT-alapú szimulátorok vagy virtuális és kiterjesztett valóság, amelyek segítségével növelhető a képzéshez való hozzáférés és annak hatékonysága, többek között a kisvállalkozások számára is ⁽³²⁾;
- (13) A szakképzésben dolgozó tanárok, oktatók és egyéb dolgozók szakmai alap- és továbbképzésen vesznek részt annak érdekében, hogy: színvonalas képzést nyújtsanak; elősegítsék a műszaki és digitális készségek, valamint a hatékony innovatív képzési módszerek elsajátítását, beleértve a virtuális környezetben történő oktatást is; a legkorszerűbb szakképzési és digitális pedagógiai módszerekkel összhangban digitális tanulási eszközökkel, sokszínű és multikulturális környezetben dolgozzanak. Ezáltal pályafutásuk vonzóbbá válik a szélesebb körű munkaerő-felvételi megközelítések, a jobb karrierlehetőségek ⁽³³⁾, valamint egyrésztől a szakmai oktatók, másrésztől a vállalatok és egyéb munkahelyek közötti fokozott együttműködés révén;
- (14) A nemzetköziesítési stratégiák támogatják a szakképzés terén folytatott nemzetközi együttműködés stratégiai megközelítését, többek között az EU határ menti régióiban; az ilyen stratégiák világszerte előmozdítják a sikeres nemzeti gyakorlatokat, és különböző eszközökkel hajthatók végre – például a tanulók és tanárok/oktatók mobilitásával, valamint nemzetközi készségfejlesztési versenyeken való részvétellel és az azokra való közös felkészüléssel;
- (15) Rendelkezésre állnak a szakképzésben részt vevő tanulók és alkalmazottak tanulási célú mobilitásának lehetőségei – ideértve a virtuális és a hosszú távú, valamint a harmadik országokba irányuló mobilitást is –, amelyeket a tanulási eredmények egységeinek alkalmazása és elismerése, és a vonatkozó európai eszközök ⁽³⁴⁾ felhasználása is elősegít;
- (16) A magas színvonalú, egész életen át tartó tanulási és pályaeorientációs szolgáltatások egyértelmű és felhasználóbarát tájékoztatást biztosítanak az egész EU-ban a rendelkezésre álló tanulási és karrierlehetőségekről, valamint érvényesítési lehetőségekről, teljes mértékben kihasználva az Európást és az egyéb digitális szolgáltatásokat;

A szakképzés előmozdítja az esélyegyenlőséget

- (17) A szakképzési programok inkluzívak és azokat a kiszolgáltatott csoportok – például a fogyatékkal élők, az alacsony iskolai végzettségű / alacsonyan képzett személyek, a kisebbségekhez tartozók, a migráns háttérrel rendelkezők és a földrajzi helyzetük és/vagy társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetük miatt kevesebb lehetőséggel rendelkezők – is igénybe tudják venni; célzott intézkedések és rugalmas képzési formák szolgálják az oktatás és a képzés korai elhagyásának megelőzését, valamint támogatják az iskola és a munkahely közötti átmenetet;
- (18) A szakképzési programok – különösen a hátrányos helyzetű csoportok és a vidéki, illetve távoli területeken élők számára – igénybe vehető digitális tanulási platformokon keresztül, melyeket tanulási eszközök, informatikai eszközök és internetkapcsolat támogatnak;
- (19) Célzott intézkedések mozdítják elő a nemek közötti egyensúlyt a hagyományosan „férfi”, illetve „női” szakmákban, amely intézkedések általában is kezelik a nem alapú és a más típusú sztereotípiákat;

A szakképzés a minőségbiztosítás kultúrájára támaszkodik

- (20) A II. mellékletben ismertetett Szakképzés Európai Minőségbiztosítási Referenciakeretét (az EQAVET keretrendszert) alkalmazzák a nemzeti minőségbiztosítási rendszerekben mind a szakmai alapképzés, mind a továbbképzés tekintetében; a referenciakeret kiterjed az állami és a magánszolgáltatók által bármely tanulási környezetben (például iskolai és munkaalapú, beleértve a tanulószerveződéses gyakorlati képzési rendszereket is) és valamennyi tanulási formában (digitális, személyes vagy vegyes) nyújtott szakképzésre, és azt a II. mellékletben felsorolt, a szakképzés minőségbiztosítására szolgáló indikatív jellemzők és közös referenciamutatók támasztják alá, amelyeket – a nemzeti sajátosságokkal összhangban – rendszer- és szolgáltatói szinten egyaránt alkalmaznak;

⁽³²⁾ Ezek továbbá kiterjedhetnek az együttműködésen alapuló oktatásra, az interdiszciplináris és projektalapú tanulásra, a képzési intézmények és vállalatok új szervezeti módszereire, valamint a mesterséges intelligenciára.

⁽³³⁾ Ezek magukban foglalhatnak több szakmai előmeneteli pályát, a korábbi szakmai tapasztalat elismerését, hibrid szaktanárokat/oktatókat a nemzeti kontextusnak megfelelően.

⁽³⁴⁾ Például az egyetértési megállapodások és a tanulmányi megállapodások sablonjai.

- (21) A szakképzés nemzeti minőségbiztosítási referenciapontjai továbbra is összefogják az összes érdekelt felet nemzeti és regionális szinten annak érdekében, hogy:
- konkrét kezdeményezéseket tegyenek az EQAVET keretrendszer alkalmazására és továbbfejlesztésére,
 - tájékoztassák és mozgósítsák az érdekelt felek széles körét – köztük a szakképzési kiválósági központokat is – az EQAVET keretrendszer végrehajtásához való hozzájárulás érdekében,
 - támogassák az önértékelést mint a minőségbiztosítás kiegészítő és hatékony eszközét, hogy ily módon mérhetőek legyenek az elért eredmények és azonosíthatók legyenek a hiányosságok, többek között a szakképzési rendszerek és intézmények digitális felkészültsége tekintetében,
 - aktívan részt vegyenek az európai szakképzési minőségbiztosítási hálózatban,
 - nyújtsanak naprakész leírást az EQAVET keretrendszeren alapuló nemzeti minőségbiztosítási intézkedésekről,
 - a minőségbiztosítási intézkedések átláthatóságának és következetességének fokozása, valamint a tagállamok közötti bizalom erősítése érdekében vegyenek részt a minőségbiztosítás uniós szintű szakértői értékelésében ⁽³⁵⁾;

Nemzeti szintű végrehajtás

Ajánlott, hogy a tagállamok a szociális partnerekkel és más érdekelt felekkel közösen tegyenek lépéseket a szakpolitika nemzeti szintű végrehajtása érdekében. Ennek során:

- (22) Támogassák a szakképzés irányítására irányuló fenntartható partnerségeket a nemzeti sajátosságokkal összhangban, és adott esetben a köz- és magánszféra közötti partnerségeken keresztül. Vonják be a szociális partnereket és az összes érdekelt felet, köztük a szakképzési intézményeket, az ipar képviselőit és a legkülönbözőbb méretű vállalkozásokat, az állami és magán foglalkoztatási szolgáltatókat, a szakképzésben dolgozó tanárokat és oktatókat és képviselőiket, a közvetítő szerveket, például az iparkamarákat, a kereskedelmi és kézműves kamarákat, a szakmai és ágazati szervezeteket, az ifjúsági garancia, az ESZA és más uniós kezdeményezések nemzeti koordinátorait, az informatikai ágazatot, a szakképzési kiválósági központokat, a klasztereket, a tanulói és szülői szervezeteket, valamint a helyi, regionális és nemzeti hatóságokat. Mind regionális, mind ágazati szinten mozdítsák elő az ilyen partnerségeket;
- (23) A lehető legjobban használják ki az európai átláthatósági eszközöket, például az európai képesítési keretrendszert, az európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszert, az Europass, valamint a készségek, kompetenciák, képesítések és foglalkozások európai osztályozását (ESCO), könnyítsék meg a képesítések és a külföldi tanulmányi időszakok eredményeinek automatikus kölcsönös elismerését ⁽³⁶⁾, tegyék lehetővé a tanulók számára az Europass különböző funkcióinak használatát (pl. a tapasztalatok, készségek és képesítések rögzítése egy olyan online profilban, amely a pályaeorientációt szolgálja, mobilitási tapasztalat, digitálisan aláírt tanúsítványok beszerzése, továbbá tanulási és álláslehetőségekre, képesítésekre, érvényesítésre és elismerésre vonatkozó javaslatok fogadása, illetve ezek keresése);
- (24) A lehető legjobban használják ki a szakképzési reformokat és/vagy szakképzési beruházásokat többek között a digitalizáció és a környezeti fenntarthatóság területén támogató olyan európai uniós alapokat és eszközöket, mint a Next Generation EU (a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, a REACT-EU), az Európai Szociális Alap Plusz, a SURE eszköz, az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az InvestEU, az Erasmus+, az Európai horizont, az Interreg, a Digitális Európa, a méltányos átállást támogató mechanizmus, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap és a modernizációs alap; ösztönözzék a további szakképzési beruházásokat a köz- és magánszféra részéről egyaránt;
- (25) Az elfogadását követő 18 hónapon belül – a vonatkozó hatályos nemzeti intézkedésekre és pénzügyi keretekre építve – határozzák meg az ezen ajánlás nemzeti szintű végrehajtásához szükséges intézkedéseket, és kövessék nyomon azok végrehajtását, többek között nemzeti szinten megfelelő nemzeti forráselosztással, és nagy hangsúlyt helyezve a digitalizáció és a környezeti fenntarthatóság beépítésére a teljes szakképzési ágazatba, megfelelően figyelembe véve az oktatási és képzési intézmények felelősségi körét/autonómiáját, a nemzeti sajátosságokkal összhangban.

⁽³⁵⁾ A szakértői értékelés egyfajta önkéntes kölcsönös tanulási tevékenység, amelynek célja a minőségbiztosítási intézkedések javításának és átláthatóságának – akkreditációs eljárásokat nem magában foglaló – rendszerszintű támogatása az európai szakképzési minőségbiztosítási hálózat által kidolgozandó konkrét módszertan alapján.

⁽³⁶⁾ A felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről szóló, 2018. november 26-i tanácsi ajánlással összhangban.

ÜDVÖZLI A BIZOTTSÁG AZON SZÁNDÉKÁT, HOGY A SZUBSZIDIARITÁS KELLŐ FIGYELEMBEVÉTELÉVEL:

végrehajtsa az Unió szakképzési politikáját, támogatva a tagállamok fellépéseit, többek között az alábbiak révén:

- (26) az uniós szakképzési politika hatékony irányításának biztosítása a háromoldalú Szakképzési Tanácsadó Bizottságon keresztül, folytatódó munkaprogram alapján, illetve a szakképzési főigazgatókkal ⁽³⁷⁾, a tanulók képviselőivel és a szakképző intézményekkel együttműködésben;
- (27) annak biztosítása, hogy a szakképzésre vonatkozó uniós politika teljes mértékben tükröződjön az uniós helyreállítási terv, az európai zöld megállapodás, az új európai ipari stratégia és a célzott kkv-stratégia továbbvitelében, valamint szerves alkotórésze legyen a fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát támogató európai készségfejlesztési programnak, a digitális oktatási cselekvési tervnek, az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködésre vonatkozó átfogó keretnek és az európai oktatási térségnek;
- (28) a tanulószereződéses gyakorlati képzést érintő strukturális reform további támogatásának biztosítása a tanulószereződéses gyakorlati képzések támogatási szolgáltatásai révén, valamint friss lendületet adva A Tanulószereződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetségének az ifjúsági garanciával szinergiában; a szakképzést támogató szolgáltatások hatókörének fokozatos kiterjesztése a CEDEFOP-pal együttműködve;
- (29) A mikrotanúsítványok elgondolásának és többek között a szakképzésben való alkalmazásának a feltérképezése a tagállamok és az érdekelt felek bevonásával, például az EKKR tanácsadó csoportja keretében, amint azt az európai készségfejlesztési program is javasolja;
- (30) Azon cél támogatása, amely szerint a tagállamokkal és az érdekelt felekkel karöltve, az Europass platform részeként, illetve lehetőség szerint kiegészítve az európai átláthatósági eszközök keretében kifejlesztett, szakképzésre vonatkozó digitális tartalmakkal, fokozatosan létre kell hozni és fejleszteni kell a szakképzési kiválósági központok európai platformjait, valamint fel kell térképezni az európai szakmai alapprofilokat, megkönnyítve mindezzel a tanulók és a munkavállalók mobilitását, valamint a képesítések átláthatóságát és elismerését;
- (31) A szakképzés minőségi és hatékony digitalizációjának támogatása az iskolai és a munkaalapú tanulás területén egyaránt, az európai kompetencia-keretrendszerek ⁽³⁸⁾ és önértékelési eszközök ⁽³⁹⁾ használatának ösztönzésével, továbbá a szakképző intézmények részére egy uniós szintű felmérés megvalósíthatóságának vizsgálatával;
- (32) Az európai készségfejlesztési programban megfogalmazottaknak megfelelően a Tanulószereződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetségének és a digitális készségekkel és munkahelyekkel foglalkozó koalícióknak a megerősítése;
- (33) Az európai szakképzési rendszerek népszerűsítése nemzetközi összefüggésben – hogy a szakképzés résztvevői számára elismertté váljanak mint globális referenciapontok –, mégpedig például támogatva a szakképzési rendszereknek többek között az uniós tagjelölt országok és a szomszédságpolitikai partnerországok tekintetében, az Európai Képzési Alapítvánnyal együttműködve végrehajtott nemzetköziesítését, továbbá a szakképzés vonzerejének fokozását és arculatának javítását célzó készségfejlesztési versenyek és kommunikációs kampányok révén, valamint felhasználóbarát hozzáférést biztosítva a szakképzésre és a kapcsolódó karrierlehetőségekre vonatkozó információkhoz az Europass funkcióira támaszkodva és azokat továbbfejlesztve;
- (34) Együttműködés nemzetközi szervezetekkel – különösen az OECD-vel, az ILO-val, az UNESCO-val és a Világbankkal – a szakképzés területén;
- (35) A tagállamok ezen ajánlás végrehajtására irányuló erőfeszítéseinek támogatása, a szakképző intézmények kapacitásának megerősítése, többek között azok digitalizációja és környezeti fenntarthatósága, valamint a szakképzési kutatás nemzeti és uniós szintű előmozdítása a vonatkozó uniós alapokból és programokból (a Next Generation EU, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, a REACT-EU, az Európai Szociális Alap+, a SURE, az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az InvestEU, az Erasmus+, az Európai horizont, az Interreg, a Digitális Európa, a méltányos átállást támogató mechanizmus, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap és a modernizációs alap) származó finanszírozással;

⁽³⁷⁾ A szakképzési főigazgatókat a tagállamok jelölik ki.

⁽³⁸⁾ Ilyen például a Lakossági Digitális Kompetenciakeret (DigComp), az Oktatói Digitális Kompetenciakeret (DigCompEdu) és a Szervezetek Digitális Kompetenciakerete (DigCompO).

⁽³⁹⁾ Például a SELFIE.

- (36) Minőségi és mennyiségi ellenőrzés biztosítása az ezen ajánlásban meghatározott közös célokkal összhangban, más releváns adatok – többek között a beruházásokra vonatkozó adatok – rendelkezésre bocsátása és felhasználása az európai szemeszter és a vonatkozó európai nyomonkövetési és jelentéstételi keretek égisze alatt, valamint a nemzeti és az európai szinten rendelkezésre álló adatokra és a Cedefop éves nyomon követésére építve ötévenkénti jelentéstétel a Tanácsnak az ajánlás végrehajtásáról.

Ez az ajánlás felváltja a szakoktatás és szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretének létrehozásáról szóló, 2009. június 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlást, valamint az Európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer (ECVET) létrehozásáról szóló, 2009. június 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlást.

Kelt Brüsszelben, 2020. november 24-én.

a Tanács részéről
az elnök
M. ROTH

I. MELLÉKLET

A készségek, az oktatás és a képzés területére vonatkozó releváns uniós jogi aktusok

- (1) A Tanács ajánlása (2011. június 28.) a korai iskolaelhagyás csökkentését célzó szakpolitikákról ⁽¹⁾;
- (2) A Tanács 2012. december 20-i ajánlása a nem formális és az informális tanulás eredményeinek érvényesítéséről ⁽²⁾;
- (3) A Tanács és a Bizottság 2015. évi közös jelentése az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszerének végrehajtásáról (Oktatás és képzés 2020) – Az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés új prioritásai ⁽³⁾;
- (4) A Tanács ajánlása (2016. december 19.) a kompetenciafejlesztési pályákról: Új lehetőségek felnőttek számára ⁽⁴⁾;
- (5) A Tanács ajánlása (2017. május 22.) az egész életen át tartó tanulás európai képesítési keretrendszeréről, valamint az egész életen át tartó tanulás európai képesítési keretrendszerének létrehozásáról szóló 2008. április 23-i európai parlamenti és tanácsi ajánlás hatályon kívül helyezéséről ⁽⁵⁾;
- (6) A Tanács ajánlása (2017. november 20.) a pályakövetésről ⁽⁶⁾;
- (7) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/646 határozata (2018. április 18.) a készségekkel és képesítésekkel kapcsolatban nyújtott jobb szolgáltatások közös keretrendszeréről (Europass) és a 2241/2004/EK határozat hatályon kívül helyezéséről ⁽⁷⁾;
- (8) A Tanács ajánlása (2018. május 22.) az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról ⁽⁸⁾;
- (9) A Tanács következtetései az európai oktatási térség létrehozásának lépéseiről ⁽⁹⁾;
- (10) A Tanács ajánlása (2018. november 26.) a felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről ⁽¹⁰⁾;
- (11) A Tanács következtetései a „kompetenciafejlesztési pályákról: Új lehetőségek felnőttek számára” tárgyú tanácsi ajánlás végrehajtásáról ⁽¹¹⁾;
- (12) A Tanács állásfoglalása az európai oktatási térségnek a jövőorientált oktatási és képzési rendszerek támogatása érdekében történő továbbfejlesztéséről ⁽¹²⁾;
- (13) A Tanács következtetései a jóléti gazdaságról ⁽¹³⁾;
- (14) A Bizottság közleménye: „2020. évi éves fenntartható növekedési stratégia” ⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁾ HL C 191, 2011.7.1., 1. o.

⁽²⁾ HL C 398., 2012.12.22., 1. o.

⁽³⁾ HL C 417, 2015.12.15., 25. o.

⁽⁴⁾ HL C 484., 2016.12.24., 1. o.

⁽⁵⁾ HL C 189., 2017.6.15., 15. o.

⁽⁶⁾ HL C 423., 2017.12.9., 1. o.

⁽⁷⁾ HL L 112., 2018.5.2., 42. o.

⁽⁸⁾ HL C 189., 2018.6.4., 1. o.

⁽⁹⁾ HL C 195., 2018.6.7., 7. o.

⁽¹⁰⁾ HL C 444., 2018.12.10., 1. o.

⁽¹¹⁾ HL C 189., 2019.6.5., 23. o.

⁽¹²⁾ HL C 389., 2019.11.18., 1. o.

⁽¹³⁾ 13432/19.

⁽¹⁴⁾ COM(2019) 650 final.

II. MELLÉKLET

A Szakképzés Európai Minőségbiztosítási Referenciakerete (EQAVET)

A. rész: Az EQAVET indikatív jellemzői

Ez a melléklet javasolt indikatív jellemzőket tartalmaz, amelyek az őket megfelelőnek ítéelő tagállamokat és a szakképző intézményeket hivatottak támogatni az EQAVET keretrendszer végrehajtásában. Ezek a minőségbiztosítási ciklus szakaszai szerint épülnek fel: *Tervezés – Végrehajtás – Értékelés – Felülvizsgálat*. Mind a szakmai alapképzésre, mind a szakmai továbbképzésre, illetve minden tanulási környezetben alkalmazhatók: iskolai alapú és munkaalapú tanulás, beleértve a tanulószerveződéses gyakorlati képzési rendszereket is.

Minőségi kritériumok	Indikatív jellemzők a szakképzési rendszer szintjén	Indikatív jellemzők a szakképző intézmények szintjén
A tervezés az érdekelt felek közös stratégiai jövőképét tükrözi, és egyértelműen meghatározott célokat/célkitűzéseket, intézkedéseket és mutatókat tartalmaz.	<p>A szakképzés céljai/célkitűzései közép- és hosszú távon kerülnek meghatározásra és az európai és fenntartható fejlődési célokhoz kapcsolódnak, figyelembe véve a környezeti fenntarthatóság szempontjait is.</p> <p>A szociális partnerek és minden más érdekelt fél részt vesz a szakképzés céljainak és célkitűzéseinek meghatározásában az egyes szinteken.</p> <p>A célértékeket specifikus mutatók segítségével tűzik ki és kísérik figyelemmel (sikerkritériumok).</p> <p>Mechanizmusokat és eljárásokat hoztak létre a munkaerőpiac és a társadalom képzési igényeinek meghatározására.</p>	<p>A szakképző intézmények által kitűzött helyi célok tükrözik az európai, országos és regionális szakképzési politikai célokat/célkitűzéseket.</p> <p>A célokat/célkitűzéseket egyértelműen meghatározzák és nyomon követik, a programokat pedig úgy alakítják ki, hogy az említett célok/célkitűzések teljesüljenek.</p> <p>Az egyes helyi/egyéni igények meghatározása érdekében folyamatos konzultáció folyik a szociális partnerekkel és minden más érdekelt féllel.</p> <p>A minőségirányítási és minőségfejlesztési felelősségi körök egyértelműen pontos elosztása megtörtént.</p> <p>A személyzetet már a korai szakasztól bevonják a tervezésbe, többek között a minőségfejlesztésbe.</p>
	<p>Tájékoztatási politikát alakítottak ki a minőségi eredményeknek a nemzeti/regionális adatvédelmi követelményeknek megfelelő optimális nyilvánosságra hozatala biztosítására.</p> <p>Az egyéni kompetenciák elismerésére, érvényesítésére és hitelesítésére szolgáló normák és iránymutatások megállapításra kerültek.</p> <p>A szakképesítések leírása tanulási eredmények felhasználásával történik.</p> <p>Mechanizmusokat hoztak létre a szakképesítések kidolgozásának, értékelésének és felülvizsgálatának minőségbiztosítására.</p> <p>A szakképzési programokat úgy alakították ki, hogy rugalmas tanulási útvonalakat tegyenek lehetővé, és gyorsan reagáljanak a változó munkaerőpiaci igényekre.</p>	<p>Az intézmények együttműködési kezdeményezéseket terveznek az érdekelt felekkel.</p> <p>Az érdekelt felek részt vesznek a helyi igények elemzésének folyamatában.</p> <p>A szakképző intézmények egyértelműen meghatározott és átlátható minőségbiztosítási rendszerrel rendelkeznek.</p> <p>Az intézkedéseket olyan módon dolgozzák ki, hogy azok megfeleljenek az adatvédelmi szabályoknak.</p>

Minőségi kritériumok	Indikatív jellemzők a szakképzési rendszer szintjén	Indikatív jellemzők a szakképző intézmények szintjén
<p>A végrehajtási tervek, amelyeket az érdekelt felekkel konzultálva állítottak össze, egyértelműen meghatározott elveket tartalmaznak.</p>	<p>A végrehajtási terveket az egyes szinteken a szociális partnerekkel, a szakképző intézményekkel és más érintett felekkel együttműködve állították össze.</p> <p>A végrehajtási tervek kidolgozásakor figyelembe veszik a szükséges erőforrásokat, a felhasználók kapacitását és a támogatáshoz szükséges eszközöket és iránymutatásokat.</p> <p>A különböző szinteken végrehajtási iránymutatásokat és normákat állítottak össze. Ezek az iránymutatások és normák magukban foglalják a képesítések értékelését, érvényesítését és tanúsítását.</p> <p>A végrehajtási tervek konkrét támogatást tartalmaznak a tanárok és oktatók képzéséhez, többek között a digitális készségek és a környezeti fenntarthatóság tekintetében.</p>	<p>A végrehajtási tervekben meghatározott célok elérése érdekében az erőforrások belső elrendezése/elosztása megfelelően megtörtént.</p> <p>Az eltervezett intézkedések végrehajtása érdekében egyértelműen meghatározott módon támogatást élveznek a megfelelő és integratív partnerségek, ideértve a tanárok és oktatók közötti partnerségeket is.</p> <p>A személyzet kompetenciáinak fejlesztésére irányuló terv megállapítja a tanárok és oktatók képzési szükségleteit.</p> <p>A személyzet rendszeresen képzésen vesz részt, és együttműködést alakít ki a megfelelő külső érdekelt felekkel a kapacitásépítés és a minőségjavítás támogatása, valamint a teljesítmény fokozása érdekében.</p>
	<p>Egyértelműen meghatározott és átlátható a szakképző intézmények felelőssége a végrehajtási folyamatban.</p> <p>Országos és/vagy regionális minőségbiztosítási keretet állítottak össze, amely a folyamatos javulás és az önszabályozás elősegítésére a szakképző intézményi szinten iránymutatásokat és minőségi normákat tartalmaz.</p>	<p>A szakképző intézmények programjai lehetővé teszik a tanulók számára, hogy elérjék a várt tanulási eredményeket, és részt vegyenek a tanulási folyamatban.</p> <p>A szakképző intézmények olyan tanulóközpontú megközelítés alkalmazásával elégitik ki az egyének tanulási igényeit, amely lehetővé teszi a tanulók számára a várt tanulási eredmények elérését.</p> <p>A szakképző intézmények a digitális technológiák és az online tanulási eszközök használatának segítségével előmozdítják az innovációt a tanítási és tanulási módszerek terén, az iskolában és a munkahelyen.</p> <p>A szakképző intézmények érvényes, pontos és megbízható módszereket alkalmaznak az egyének tanulási eredményeinek értékeléséhez.</p>
<p>Az eredményeket és a folyamatokat rendszeresen ellenőrzik, és ezt mérésekkel támasztják alá.</p>	<p>Értékelési módszertant állítottak össze, amely mind a belső, mind a külső értékelésre kiterjed.</p> <p>Megállapodás történt az érdekelt felek részvételéről a nyomonkövetési és értékelési folyamatban, és ez egyértelműen le van írva.</p> <p>Az országos/regionális minőségjavítási és minőségbiztosítási normák és folyamatok relevánsak és az ágazat igényeivel arányosak.</p> <p>A rendszereket szükség szerint önértékelésnek, valamint belső és külső felülvizsgálatnak vetik alá.</p>	<p>A nemzeti és regionális szabályozás/keret szerint vagy a szakképző intézmény kezdeményezésére időszakonként önértékelésre kerül sor, amely kiterjed a szakképző intézmények digitális felkészültségére és környezeti fenntarthatóságára is.</p> <p>Az értékelés és a felülvizsgálat kiterjed az oktatási és képzési folyamatokra és eredményekre, köztük a tanulók elégedettségének, valamint a személyzet teljesítményének és elégedettségének az értékelésére is.</p>

Minőségi kritériumok	Indikatív jellemzők a szakképzési rendszer szintjén	Indikatív jellemzők a szakképző intézmények szintjén
	<p>Korai figyelmeztető rendszerek működnek.</p> <p>Teljesítménymutatókat alkalmaznak.</p> <p>A siker mérése és a hiányosságok meghatározása érdekében releváns, rendszeres és koherens adatgyűjtésekre kerül sor. Megfelelő adatgyűjtési módszertanok kerültek kidolgozásra (pl. kérdőívek vagy mutatók/mérőszámok).</p>	<p>Az értékelés és a felülvizsgálat magában foglalja az adatok gyűjtését és felhasználását, valamint megfelelő és hatékony mechanizmusokat tartalmaz a belső és külső érdekelt felek bevonására.</p> <p>Korai figyelmeztető rendszerek működnek.</p>
Felülvizsgálat	<p>A felülvizsgálatok elvégzésére szolgáló eljárások, mechanizmusok és eszközök minden szinten meghatározásra és alkalmazásra kerülnek a képzés minőségének javítása érdekében.</p> <p>A folyamatokat rendszeresen felülvizsgálják, a változtatásokhoz pedig cselekvési terveket állítanak össze. A rendszereket ennek megfelelően kiigazítják.</p> <p>Nyilvánosan hozzáférhető az értékelési eredményekről szóló információk.</p>	<p>A tanulási és tanítási környezetről és az egyéni tanulási tapasztalatról szóló tanulói visszajelzéseket összegyűjtik. Ezeket a tanárok, az oktatók és minden más érdekelt fél visszajelzéseivel együtt a további intézkedésekbe.</p> <p>Széles körben és nyilvánosan hozzáférhető a felülvizsgálat eredményeiről szóló információk.</p> <p>A visszajelzési és felülvizsgálati eljárások a szervezeten belüli stratégiai tanulási folyamat részét képezik, támogatják a magas színvonalú szolgáltatás kialakítását és javítják a tanulók lehetőségeit.</p> <p>Az értékelési folyamat eredményeit megvitatják az érdekelt felekkel, és megfelelő cselekvési terveket állítanak össze.</p>

B. rész: Az EQAVET mutatóinak referenciacoportja

Ez a szakasz olyan referenciamutatókat javasol, amelyek az EQAVET keretrendszer végrehajtása során a nemzeti/regionális szakképzési rendszerek és/vagy szakképző intézmények értékelésének és minőségjavításának támogatására használhatók.

Mutató	Mutatótípus	Az eljárás célja
Átfogó minőségbiztosítási mutatók		
1. mutató		
<p>A minőségbiztosítási rendszerek relevanciája a szakképző intézmények esetében:</p> <p>a) jogszabályban vagy saját kezdeményezésre meghatározott belső minőségbiztosítási rendszert használó szakoktatási és szakképző intézmények aránya</p> <p>b) akkreditált szakképző intézmények aránya</p>	Környezeti / bemeneti mutató	<p>A minőségjavítás kultúrájának előmozdítása a szakképző intézmények szintjén</p> <p>A képzésminőség átláthatóságának fokozása</p> <p>A szakképzés iránti kölcsönös bizalom erősítése</p>
2. mutató		
<p>A tanárok és oktatók képzésébe történő befektetés:</p> <p>a) továbbképzésen részt vevő tanárok és oktatók aránya</p>	Bemeneti / folyamatmutató	<p>A tanárok és az oktatók felelősségvállalásának előmozdítása a szakképzési minőségfejlesztés folyamatában</p>

Mutató	Mutatótípus	Az eljárás célja
b) a befektetett összeg, ideértve a digitális készségekre fordított összegeket is		Annak biztosítása, hogy a szakképzés érzékenyebben reagáljon a munkaerőpiaci kereslet alakulására Az egyéni tanulási kapacitásépítés növelése A tanulók eredményeinek javítása

A szakképzési politikák minőségi célkitűzéseit támogató mutatók

3. mutató

A szakképzési programokban résztvevők aránya: A szakképzési programok résztvevőinek ⁽¹⁾ száma a program típusa és az egyéni kritériumok szerint ⁽²⁾	Bemeneti / folyamat- / kimeneti mutató	Alapvető információszerzés a szakképzés vonzerejéről rendszer- és intézményi szinten Célirányos támogatás a szakképzéshez való hozzáférés javítására, többek között a hátrányos helyzetű csoportok számára
--	--	---

4. mutató

A szakképzési programokat elvégzők aránya: A szakképzési programokat sikeresen elvégző vagy elhagyó személyek száma a program típusa és az egyéni kritériumok szerint	Eljárás- / kimeneti / eredményességi mutató	Alapvető információszerzés az oktatási eredményekről és a szakképzési folyamatok minőségéről A lemorzsolódók és a résztvevők egymáshoz viszonyított arányainak kiszámítása A szakképzési minőség egyik fő célkitűzéseként a képzés sikeres elvégzésének támogatása A megfelelően adaptált, többek között hátrányos helyzetű csoportoknak szóló képzés szolgáltatásának támogatása
--	---	--

5. mutató

A szakképzési programok résztvevőinek elhelyezkedési aránya: a) a szakképzésben részt vett tanulók elhelyezkedése meghatározott időpontban a képzés elvégzése után, a program típusa és az egyéni kritériumok szerint ⁽³⁾ b) a szakképzésben részt vett tanulók közül a foglalkoztatottak aránya meghatározott időpontban a képzés elvégzése után, a program típusa és az egyéni kritériumok szerint	Eredményességi mutató	A foglalkoztathatóság támogatása Annak javítása, hogy a szakképzés érzékenyebben reagáljon a munkaerőpiaci igények alakulására A megfelelően adaptált, többek között hátrányos helyzetű csoportoknak szóló képzés szolgáltatásának támogatása
---	-----------------------	---

⁽¹⁾ A szakmai alapképzés esetében: a tanuló résztvevőnek tekintéséhez hathetes képzési időszak szükséges. Az egész életen át tartó tanulás esetében: a lakosság hány százaléka vesz részt formális szakképzési programokban.

⁽²⁾ A nemre és a korra vonatkozó alapinformációkon túl más társadalmi kritériumok is alkalmazhatók, pl. korai iskolaelhagyók, legmagasabb iskolázottság, migránsok, fogyatékosággal élő személyek, munkanélküliség hossza stb.

⁽³⁾ A szakmai alapképzés esetében: többek között az iskolaelhagyó tanulók elhelyezkedésére vonatkozó információk.

Mutató	Mutatótípus	Az eljárás célja
6. mutató		
<p>A megszerzett képességek hasznosítása a munkahelyen:</p> <p>a) az egyének által – a szakképzés befejezését követően – gyakorolt foglalkozás, a képzés típusa és az egyéni kritériumok szerint</p> <p>b) az egyének és a munkaadók elégedettségi aránya a megszerzett képességekkel / kompetenciákkal</p>	<p>Eredményességi mutató</p> <p>(minőségi és mennyiségi adatok keveréke)</p>	<p>A foglalkoztathatóság növelése</p> <p>Annak biztosítása, hogy a szakképzés érzékenyebben reagáljon a munkaerőpiaci kereslet alakulására</p> <p>A megfelelően adaptált, többek között hátrányos helyzetű csoportoknak szóló képzés szolgáltatásának támogatása</p>
Kontextusadatok		
7. mutató		
Munkanélküliségi ráta (*), egyéni kritériumok szerint	Kontextusmutató	Háttér-információ a szakképzésre vonatkozó rendszerszintű politikai döntéshozatalhoz
8. mutató		
<p>A veszélyeztetett társadalmi csoportok túlsúlya:</p> <p>a) a szakképzésben részt vevő, hátrányos helyzetű csoportba sorolt résztvevők százalékos aránya (egy meghatározott régióban vagy gyűjtőterületen) kor és nem szerint</p> <p>b) a hátrányos helyzetű csoportok sikerességi aránya kor és nem szerint</p>	Kontextusmutató	<p>Háttér-információ a szakképzésre vonatkozó rendszerszintű politikai döntéshozatalhoz</p> <p>A szakképzéshez való hozzáférés támogatása a hátrányos helyzetű csoportok esetében</p> <p>A megfelelően adaptált, hátrányos helyzetű csoportoknak szóló szakképzés támogatása</p>
9. mutató		
<p>A munkaerőpiaci szakképzési igények azonosításának mechanizmusai:</p> <p>a) információk a különböző szinteken tapasztalható változó igények meghatározására szolgáló mechanizmusokról</p> <p>b) az ilyen mechanizmusok alkalmazására és eredményességére vonatkozó bizonyítékok</p>	Kontextus- / input-mutató (minőségi információ)	<p>Annak biztosítása, hogy a szakképzés érzékenyebben reagáljon a munkaerőpiaci kereslet alakulására</p> <p>A foglalkoztathatóság támogatása</p>
10. mutató		
<p>A szakképzéshez való jobb hozzáférés előmozdítására és a szakképzésben (potenciálisan) részt vevő tanulóknak nyújtott tanácsadásra szolgáló programok:</p> <p>a) a különböző szinteken meglévő programokra vonatkozó információk</p> <p>b) bizonyítékok ezek eredményességére</p>	Folyamatmutató (minőségi információ)	<p>A szakképzéshez való hozzáférés előmozdítása, többek között a hátrányos helyzetű csoportok esetében</p> <p>A szakképzésben (potenciálisan) részt vevő tanulóknak nyújtott tanácsadás</p> <p>A megfelelően adaptált szakképzés támogatása</p>

(*) Az ILO meghatározása: 15–74 év közötti aktív munkakereső, de munkával nem rendelkező egyének, akik készek munkába állni.